No. 1216 Zaterdag 20 April 1907. 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 19 April.

De nieuwe Begrooting.

Memorie van Antwoord.

Waar het streven naar bezuiniging, wanneer dit slechts mogelijk is zonder schade voor de belangen van het algemeen en die van den dienst, bij het samenstellen van elke begrooting door den ondergeteekende ingediend en bij het gebruik maken van de toegestane credieten gedurende den loop van het dienstjaar, waarvoor zij bestemd zijn, steeds leiddraad bij het financieel beheer is geweest, kan het niet anders of hij moet de afdeelingen erkentelijk zijn voor den steun, dien hij daarbij, blijkens den aanhef van het voorloopig verslag, van den Raad verwachten mag.

Wat betreft de stijging van het eindcijfer der uitgaven wil het ondergeteekende voorkomen, dat,—waar deze door de afdeelingen uit den Raad in verband gebracht wordt met de reeds bij de behandeling der begrooting voor het loopende jaar vernomen meening, dat de huishouding der kolonie op te weelderigen voet is ingericht—, de in de memorie van toelichting bij de thans in behandeling zijnde begrooting gedane uiteenzetting van de redenen, waaraan die stijging is toe te schrijven, niet geheel tot haar recht heeft mogen komen.

Het zij ondergeteekende daarom vergund 's Raads aandacht wederom te verzoeken voor hetgeen ter plaatse dienend in de gezegde memorie is aangevoerd.

Zal het den Raad dan blijken, dat het gros der voor 1908 meer geraamde uitgaven bestemd is voor tegemoetkoming aan buitengewone kosten, die voor een belangrijk deel de verheffing van den oeconomischen toestand beoogen, — uit het voorloopig verslag leest ondergeteekende — en betuigt hij terstond zijne voldoening over de instemming van de afdeelingen met de desbetreffende voorstellen — dat er bij den Raad geen bezwaar bestaat juist tegen dat deel der voorgestelde verhoogingen, — althans tegen het meerendeel er van — dat op eene, ook z. i. niet te vermijden, zij het ook betrekkkelijk geringe, uitzetting van bestuursuitgaven zal uitloopen.

·Ondergeteekende zou zich hierdoor tot de meening gerechtigd achten, dat van de zijde der Afdeelingen steun te verwachten is voor zijn inzicht, dat er geen sprake kan zijn van eene weelderige — laat staan van eene *te* weelderige — inrichting van de koloniale huishouding, — ware het niet, dat het verslag te lezen geeft, dat verscheidene leden hun verleden jaar uitgesproken, aan de zijne tegenovergestelde, meening te dien aanzien handhaven.

Reeds verleden jaar werd dit punt uitvoerig besproken; nu de Raad er weer op terugkomt, meent hij, ten einde niet in herhalingen te vervallen, te mogen verwijzen naar hetgeen toen te berde is gebracht, waaraan hij thans kan toevoegen, dat bij alle afdeelingen van bestuur de vraag aan een nauwgezet onderzoek werd onderworpen of het uitvoerbaar is door een gewijzigde werkwijze of bestuursinrichting tot besparing van kosten te geraken met handhaving van den eisch, dat de dienst naar behooren plaats vindt en het algemeen belang voldoende behartigd wordt.

Het resultaat van dit onderzoek leidde allerminst tot het vooruitzicht, dat in deze richting bezuiniging te verkrijgen zal zijn.

Kan er — naar de overtuiging van ondergeteekende — geen sprake zijn van te veel personeel in het vast ambtenaarskorps — uit de door den Raad, blijkens het verslag toegezegde medewerking om tot verbetering van sommige traktementen te geraken en uit de voorstellen tot verhooging van salaris van anderen blijkt, dat het college de meening is toegedaan, dat de bezoldigingen niet te hoog zijn gesteld. Aan het korps is wel is waar een vrij groot getal surnumerairs (geëmployeerden) toegevoegd, maar dezen kunnen grootendeels niet worden gemist en verleenen hunne diensten tegen eene zeer geringe bezoldiging: twee hunner genieten zelfs in het geheel geen inkomen.

De Raad is verder van meening, dat er voorzieningen moeten worden getroffen om paal en perk te stellen aan het hand over hand toenemen van schrijf- en andere bureauwerkzaamheden.

Ondergeteekende kan slechts verklaren, dat hij het volkomen eens is met dit inzicht, ten minste voor zoover de belangen van den dienst niet geschaad worden. Aan de verschillende afdeelingen wordt naar eene zoo eenvoudig mogelijke wijze van zaken gestreefd, en hij zelf is in meer dan een opzecht dienovereenkomstig te werk gegaan, waar hij de overtuiging verkreeg, dat het dienstbelang het achterwege laten van schrijfwerk en van omslachtigheid in het afdoen van zaken toeliet.

Maar terstond wenscht hij op te merken, dat op elk gebied de arbeid, die bij de meest eenvoudige organisatie moet worden afgedaan, in de gewone orde van ontwikkeling en bij de onafgebroken aandacht, die gericht dient te blijven op de verbetering van de economische toestanden, bij voortduring noodzakelijkerwijs zal toenemen, al vindt er geene uitbreiding van het aantal betrokken dienstvakken plaats, zoodat eene toeneming van schrijf- en andere bureauwerk daarbij niet te keeren is.

Hoeveel te moeilijker zal die toeneming dan zijn tegen te gaan bij geleidelijke instelling van nieuwe takken van dienst. Slechts een enkel voorbeeld van het administratieve: de invoering van den dienst der postspaarbank, moge ter verduidelijking dienen.

En wanneer mogelijk nog in den loop van 1907 de wet, regelende het beheer en de verantwoording der koloniale geldmiddelen, zal zijn tot stand gekomen dan moge het den Raad geene verwondering baren, zoo daardoor de noodzakelijkheid van het afdoen van heel wat meer schrijfwerk ontstaat.

Mochten de afdeelingen, behalve de met name genoemde punten, alsnog andere onderdeelen der bestuursinrichting op het oog hebben gehad, die in de termen zouden vallen voor eenvoudiger organisatie, dan kan het ondergeteekende, niettegenstaande het reeds vermelde onderzoek, niet anders dan aangenaam zijn, 't zij mondeling of schriftelijk, hiervan mededeeling te ontvangen en zegt hij gaarne, indien daartoe aanleiding mocht onstaan, een nauwgezette overweging toe.

Ten aanzien van het in het verslag door de afdeelingen verder in dit opzicht aangevoerde, merkt ondergeteekende op:

Bij hetgeen ten opzichte van de procedure in strafzaken is aangemerkt, moet ondergeteekende toegeven, dat het stelsel van de „Code Pénal" om bij tal van betrekkelijk lichte strafbare feiten eene instructie te eischen, geen aanbeveling verdient. In de praktijk zijn de gevolgen daarvan echter niet zoo zwaar, omdat, wijl er niet zoovele zaken bij het Hof voorkomen, de instructie zeer spoedig afloopt en de zaken doorgaans toch spoediger berecht worden dan op vele plaatsen elders.

De door ondergeteekende samengestelde commissie om te onderzoeken of het nieuw strafwetboek, dat voor Suriname is ontworpen, ook hier zou kunnen worden ingevoerd, heeft het wenschelijk geacht om, nu er in Nederland belangrijke wijzigingen in het strafrecht te wachten zijn, eerst te zien of die ook voor de kolonie dienen te worden overgenomen.

Bij de invoering van het nieuwe wetboek zal ook waarschijnlijk de verplichte opname van den tekst der strafbepaling in het vonnis vervallen.

Een eenvoudiger regeling der kosten in strafzaken zal door ondergeteekende in overweging genomen worden.

De waarsschuwingen en aanmaningen aan de belastingschuldigen, bij koninklijk besluit dd. 1 Mei 1871 no. 29 P. B. no. 10) geregeld, zijn, naar de meening van ondergeteekende, praktische waarborgen, dat, bij tijdelijke nalatigheid of tijdelijke onmacht om te betalen, niet te spoedig eene executie van de goederen van den betrokkene plaats heeft.

Ondergeteekende had gaarne gezien, dat aangegeven was welke vereenvoudiging hier praktisch werd geacht.

Het is den ondergeteekende niet duidelijk op welke wijze men het zou moeten aanleggen om den omslag, die wel bijzonder levendig met „ontzettend" is geteekend, door de hoofdelijke rekening met hen, aan wie voorschotten ter verzekering van pensioen worden verleend, vermeden zal kunnen worden.

Slechts weinig ambtenaren zullen in staat zijn de som te storten, benoodigd tot het aangaan van de verzekering; het Bestuur komt hieraan tegemoet door te bepalen, dat de te storten som bij termijnen wordt afgedaan.

Noodzakelijk is het aanteekening te houden van deze betalingen, die maandelijks van de traktementen worden ingehouden de daarmede gemoeide arbeid is allerminst omslachtig te noemen, daar hij enkel uit eene maandelijksche aanteekening van het ingevorderde bedrag bestaat, waarvoor de betrokken ontvangers in totaal elke maand worden gedebiteerd.

De werkzaamheden op het bureau van het departement van openbare werken worden tot het hoogst noodzakelijke beperkt, hetgeen trouwens een absoluut vereischte is om met het beschikbare personeel, zijnde slechts één waarnemend ambtenaar voor de administratieve werkzaamheden, al het voorkomende werk geregeld af te doen.

Meerdere vereenvoudigingen in de administratieve werkzaamheden aan te brengen dan reeds geschied is zou zeker nadeel doen aan de controle op de werkzaamheden en de uitgaven daarvoor gedaan.

Dat de bureauwerkzaamheden in de laatste jaren in uitgebreidheid zijn toegenomen kan zeer zeker niet ontkend worden, maar de oorzaak daarvan moet natuurlijk gezocht worden in de overmijdelijke veranderde omstandigheden, waarin het departement zich bevindt.

Zoo bijv. geven

de regenwaarnemingen enz. over het geheele eiland Curacao,

de observaties omtrent den waterstand in de putten,

de aanleg van dammen en putten,

de triangulatie,

de topographische opname,

de meerdere bemoeienis met het technisch toezicht op de werkzaamheden op de andere eilanden,

het toevallig voorkomen van grootere en kleinere werken op alle eilanden,

enz. enz.,

aanleiding tot meerdere correspondentie en bureauwerk.

Daar waar deze meerdere en toch onvermijdelijke werkzaamheden nu alle door hetzelfde personeel, hoewel, — het moet worden erkend —, dikwijls met opoffering van vrijen tijd, maar tevens met volle toewijding en opgewektheid, worden verricht, meent ondergeteekende, dat de bovenerkende uitbreiding van werkzaamheden tot geene ongerustheid aanleiding behoeft te geven.

Daar ondergeteekende zich volkomen aansluit aan het betoog, dat van kwistigheid geen sprake mag zijn, ook niet ten opzichte van de uitgaven, die de oeconomische verheffing der kolonie beoogen, heeft hij met leedwezen uit het verslag ontwaard, dat sommige voorstellen in het begrootingsontwerp de afdeelingen aanleiding hebben gegeven tot eene opmerking in dezen geest.

Noodzakelijkerwijze is zijn voornemen om de dividivi-cultuur door middel van voorschotten en niet door subsidieering aan te moedigen een gevolg van die meening waar hij van oordeel is, dat het doel door het verleenen van voorschotten evenzeer, zelfs beter, zal worden bereikt. Komt hierbij nog de overweging — door den Raad trouwens toegegeven—dat het stelsel van subsidie geen gezonde basis te noemen is, dan zou het verwijt van kwistigheid eerder kunnen worden aangevoerd indien in dit geval tot subsidieering werd overgegaan.

Dat bij den damaanleg het subsidie-stelsel werd gevolgd is daaraan toe te schrijven, dat de maatregelen tot watervoorziening het algemeen belang meer onmiddellijk raken, waarbij overwogen is, dat de daartoe noodige werken, door den een op zijne gronden aangelegd, niet hem alleen, maar ook een' ander of meerderen anderen ten goede zullen komen en in 't algemeen ten bate van allen zullen bijdragen tot verhooging van het grondwaterpeil in deze aan water zoo groote behoefte hebbende kolonie. Op dien grond werd het billijk geacht het spoedig tot stand komen van een aantal dammen door verleening van subsidie in de hand te werken.

Met de dividivi-cultuur staat, naar de meening van ondergeteekende, het geval anders. Daar komt het voordeel, dat bovendien met belangrijk minder kosten kan worden verkregen, slechts langs zeer indirecten weg ten bate van derden, en wordt de betrokkene in meer bijzondere mate persoonlijk in de eerste plaats gebaat.

Op de appreciatie van het stelsel zullen overigens ongetwijfeld van invloed zijn de voorwaarden, waaronder de voorschotten zullen worden verleend. En als ondergeteekende mededeelt, dat het in de bedoeling ligt deze renteloos te verleenen, onder beding van afbetaling in termijnen, aan te vangen ten tijde dat de nieuwe aanleg geacht kan worden rentegevend te zijn, dan vertrouwt hij, dat het bezwaar tegen het voorschottenstelsel ten slotte zal verdwijnen.

Ondergeteekende geeft den Raad de verzekering dat door hem reeds een en ander maal stappen zijn gedaan om wederinstelling van de opgeheven consulaire agentschappen, waarvan in het verslag sprake is, op Aruba en Bonaire te verkrijgen.

Hebben de daartoe in het werk gestelde pogingen, tot zijn leedwezen, tot nu toe geene resultaten gehad, zoo geeft hij de verzekering, dat hij daardoor geenszins er van afgehouden zal worden in die richting verder werkzaam te zijn.

Hierbij mag echter niet uit het oog verloren, dat, wanneer zeker land instelling van handelsagentschappen op bepaalde plaatsen niet in zijn belang acht, aan dat land moeilijk het recht kan worden ontzegd daarbij geheel naar eigen goedvinden te handelen.

Naar aanleiding van de beschouwingen en opmerkingen bij de afzonderlijke behandeling der artikelen in de afdeelingen brengt ondergeteekende het volgende onder de aandacht van den Raad.

Art. 1 *a*. Met voldoening heeft ondergeteekende vernomen, dat de genomen proef met het districtsbeheer, naar de meening der afdeelingen, gunstige resultaten heeft opgeleverd.

Dat er niettemin bedenkingen van verschillenden aard tegen de samenvoeging van het 2e en 3e district werden geopperd, — ondergeteekende kan het niet verhelen, dat dit na de voorafgaande gunstige meening zijne verwondering wel eenigszins gaande heeft gemaakt.

Onder de bedenkingen wordt in de eerste plaats het voorgestelde traktement van het 2e en 3e district genoemd.

Het daartegen aangevoerde bezwaar, ontleend aan de meening, dat de betrekking van districtmeester in alle opzichten eene ondergeschikte is, kan ondergeteekende geenszins deelen, aangezien hij het er niet mee eens kan zijn, dat het ambt van zóó ondergeschikten aard is, als in de afdeelingen klaarblijkelijk wordt aangenomen.

Belast met het onmiddellijk beheer over uitgebreide gewestelijke afdeelingen, met eene bevolking van: 2e en 3e district 10,629 en 4e en 5e district 5,936 zielen, en met uitgestrekte domeingronden, waarvan in het 2e en 3e district 1,500 — en in het 4e en 5e district 230 perceelen in pacht zijn uitgegeven, mag het feit, dat de districtmeester in de verschillende qualiteiten door hem bekleed ondergeschikt is aan de hoofden der afdeelingen, bij wie de algemeene leiding der betrokken takken van dienst berust, niettemin in geenen deele in dien engen zin worden opgevat, die het criterium vormt van hetgeen onder den naam „ondergeschikte betrekking" wordt verstaan. De ondergeschikte zal toch wel zelden de bevoegheid bezitten zelfstandig op te treden, en zoo ja, dan zal die vrijheid van bewegen wel in veel nauwer kring besloten zijn.

Ten aanzien van het ambt van districtmeester bestaat er een beduidend verschil.

Ondergeteekende kan haast zeggen, dat hiertoe geen nader betoog noodig is, waar de districtmeester toch de onmiddellijke leiding heeft van de zaken van zijn district en hij, juist omdat het niet aangaat alle zaken betreffende de districten door de hoofden der departementen te doen beredderen, opgedragen is tot op zekere hoogte in *vele* opzichten op eigen verantwoordelijkheid gezag uit te oefenen.

Is het ambt van districtmeester in zooverre ondergeschikt te noemen omdat hij in politiezaken den procureur-generaal, in zijne administratie van het domein den administrateur van financiën en in zaken van den burgelijken stand den gouvernements-secretaris moet kennen,— de mate van zijne verantwoordelijkheid wordt daar niet minder om,— het feit, dat hij in tal van gevallen dagelijks zelfstandig moet optreden en op eigen gezag beslissen, verliest daardoor geenszins aan beteekenis.

Naar de meening van ondergeteekende,— waarbij hij ongetwijfeld de leden van den Raad aan zijne zijde hebben zal, die het betwijfelen of één persoon op den duur wel opgewassen zal blijken tegen de uitgebreide werkzaamheden, aan het beheer van de twee genoemde districten verbonden—, is het ambt van districtmeester gewichtig te noemen, ook omdat hij door voortdurende aanraking met de lieden van zijn district zoo vaak in de gelegenheid komt leiding te verleenen en invloed uit te oefenen in zaken, rakende het algemeen belang.

Met deze opvatting van de eischen aan het ambt verbonden,— met het inzicht als voren aangegeven van het gewicht van de hun toevertrouwde werkzaamheden, is de qualificatie van het ambt als een in alle opzichten ondergeschikte onhoudbaar.

Ondergeteekende moet erkennen ook het volle gewicht van het bezwaar niet te gevoelen tegen het toekennen van eene ietwat hoogere bezoldiging aan den titularis van het 2e en 3e district dan aan het ambt van kantonrechter of aan dat van griffier van het Hof van Justitie verbonden. Eerder zou hij een vergelijking willen zoeken met de gezaghebberstraktementen, en dan wil het hem voorkomen, dat er alle reden voor is het ambt minstens te vergelijken met dat van gezaghebber van St. Eustatius, wien bij koninklijk besluit f 3,000.— benevens het genot van vrije woning is toegekend; bovendien meent ondergeteekende, dat er zich toch nog wel meer dan eens gevallen zullen voordoen, dat als min of meer ondergeschikt te beschouwen betrekkingen met hetzelfde of zelfs met een hooger inkomen worden bezoldigd dan ambten, aan de houders waarvan meer zelfstandigheid is verleend. Zóo de gelijke bezoldiging van het ambt van kantonrechter — een bij uitstek zelfstandig ambt toch — en dat van griffier van het Hof van Justitie in het verslag in dit verband genoemd, — zóó het geval, dat zou komen te ontstaan, opvolgend het voorstel der afdeelingen ter anderer plaatse gedaan om

aan den advocaat-generaal hetzelfde traktement toe te kennen als den kantonrechter, — zóó ook het geval, dat de minder selfstandige betrekking, die een drukker werkkring vertegenwoordigt, en aan den bekleeder waarvan geene geringe eischen ten aanzien van werklust en tactvolle plichtsbetrachting worden gesteld, eene aan den omvang dier eischen evenredige bezoldiging vordert.

Ondergeteekende heeft ook nog geenszins de overtuiging mogen verwerven, dat het beheer van het 2e en 3de district niet aan één persoon kan blijven toevertrouwd.

Integendeel heeft de opgedane ervaring zijne aanvankelijke meening bevestigd, dat beide districten onder één hoofd vereenigd kunnen blijven.

De afdeelingen erkénden algemeen, dat de door het Bestuur genomen proef gunstige resultaten heeft opgeleverd:— welnu, het welslagen van die proef werd in niet geringe mate bemoeilijkt door noodzakelijk gebleken nieuwe regelingen, waarbij veel achterstand moest werden ingehaald en waardoor een niet gering deel van den tijd in beslag werd genomen. De districtmeesters hadden het hierdoor vaak zeer volhandig, maar het is hun, niettegenstaande die verzwarende omstandigheid, niettegenstaande zij uit den aard der zaak een ander deel van hun tijd aan de kennismaking met de districten hebben moeten wijden, gelukt het beheer over beide districten op *zeer* bevredigende wijze te voeren. Nu de nieuwe regelingen getroffen zijn, nu een groot deel van den achterstand is opgeruimd, nu de districtmeester volkomen bekend is met zijn district,— nu kan hij óók over den tijd, dien hij in den loop van de elf maanden sinds de aanvaarding van het ambt aan een andere heeft moeten besteden, ter afdoening van de gewone loopende zaken beschikken, en zal het ambt ook minder inspanning vorderen. Dat het een drukke werkkring speciaal voor den districtmeester van het 2e en 3e district blijven zal—ondergeteekende zal dit allerminst wenschen te ontkennen; niettemin is de inspanning, die het ambt in die districten eischt, niet van dien aard, dat één persoon op den duur niet opgewassen zal blijken tegen de werkzaamheden er aan verbonden. Eene scheiding van beide districten is op dezen grond niet gemotiveerd, zelfs al bestond het bezwaar niet van opdrijving der uitgaven van het districtsbeheer door het scheppen van een derden districtmeesterspost.

De uitgesproken vrees, dat bij het vele schrijfwerk, dat van den aldus belasten ambtenaar wordt geëischt, de betrekking zal ontaarden in een zuiver bureaucratische, behoeft niet te worden gekoesterd, omdat dat schrijfwerk niet dien omvang heeft, dien men zich mogelijk daarvan voorstelt. De districtmeester werd althans nog nimmer daardoor verhinderd de voorgeschreven inspectiën te verrichten en de andere tochten door de districten te doen, welke herhaaldelijk moesten worden ondernomen. Mocht het echter onverhoopt komen te blijken, dat er na verloop van tijd werkelijk grond voor die vreës bestaat, dan ligt het meer voor de hand eerst dan de bakens naar het verloop van het getij te verzetten, en zal, door eventueel met eene kleine uitgave den districtmeester aan een persoon te helpen, die hem b. v. een paar keeren per week met het afdoen van schrijfwerk bijstaat, op weinig kostbare wijze aan het bezwaar worden tegemoet gekomen.

Maar ook de gronden, aangevoerd ten aanzien van de overweging, dat voorgestelde regeling niet in het belang van de bewoners der districten is, hebben ondergeteekende niet de overtuiging kunnen verschaffen, dat het noodzakelijk is het aantal buitendistricten op drie te brengen.

De zetel van het beheer in het 2de en 3de district is aan de grens tusschen de beide districten gelegen, zoodat in zooverre moeilijk sprake van zijn kan, dat het eene district van uit het andere wordt bestuurd. De bewoners van het 2de en 3de district behoeven niet juist een gang naar het andere district te doen om vervoerbiljetten te verkrijgen, maar slechts tot aan de grens van hun respectieve districten, waar de zetel van den districtmeester is.

Voor de belanghebbenden in het 2e district is het verkrijgen van vervoer biljetten zeker niet moeilijker geworden door de verplaatsing van den zetel van den districtmeester van Dominguito naar Suikertuintje. Voor de bewoners van het oostelijk gedeelte van het 3e district, die allen langs Suikertuintje naar de stad gaan, is dit thans gemakkelijker dan toen de districtmeester op Veeris woonde.

Ten einde den overigen bewoners van het westelijk gedeelte van het 2e district het verkrijgen van vervoerbiljetten te vergemakkelijken, werd bepaald, dat zij, die een vervoerbillet verlangen, dagelijks in de gelegenheid worden gesteld hunne namen,— met vermelding van de te vervoeren producten en zooveel mogelijk van de bewijzen van herkomst, in de politiewacht op Morgenster op te geven, welke opgaven, door den aldaar dienstdoenden marechaussee onderteekend, dagelijks ten kantore van den districtmeester worden gebracht door den veldwachter, die het rapport van den vorigen dag brengt. Door den districtmeester wordt dan met denzelfden veldwachter voor die personen, die recht hebben producten te vervoeren denzelfden dag nog de noodige vervoerbiljetten naar de politiewacht op Morgenster gezonden, waar zij aan belanghebbenden worden afgegeven of door hen afgehaald, indien zij verkiezen den terugkeer van den veldwachter niet af te wachten, waarmede een tijdverloop van hoogstens drie uren gemoeid is. Zoodoende wordt hun de gang naar het kantoor van den districtmeester, wanneer zij dit wenschen, bespaard.

Hierbij dient bovendien nog in aanmerking genomen te worden dat, daar de eigenaren van gronden zelve de benoodigde vervoerbiljetten voor hunne producten afgeven, het aantal van degenen, waarvoor de districtmeester permitten afgeeft voor het westelijk deel van het 3e district slechts betrekkelijk gering is, terwijl er tevens nog op gewezen dient te worden, dat er telkenmale als de districtmeester zitting houdt tel Santa Maria of te Morgenster gelegenheid bestaat vervoerbiljetten te verkrijgen.

Alvorens van dit onderwerp af te stappen wenscht ondergeteekende er nog op te wijzen, dat de uiteengezette regeling de controle op het vervoer van producten voldoende verzekert. De Raad zal het wel er mede eens zijn, dat die controle — waar het op aankomt de vergelijking van vervoerbiljet met de producten, die het dekt,— niet tot de persoonlijke taak van den districtmeester behooren kan, maar door de politiebeambten moet worden verricht. Dat de districtmeester zich herhaaldelijk en op onbepaalde tijden vergewist, dat die beambten ook in dat opzicht hunne taak naar behooren volbrengen, zal ondergeteekende wel nauwelijks behoeven te melden.

Me de aangegeven traktementen, ingeval van eene districtsindeeling als door den Raad gewenscht, zou ondergeteekende eventueel ten slotte ook niet kunnen medegaan, aangezien de werkkring van een districtmeester van het 3de district in beteekenis toch beduidend zal achterstaan bij dien van een collega van het 2de district, en ook bij dien van den districtmeester van het 3de district in beteekenis toch beduidend zal achterstaan bij dien van een collega van het 2de district, en ook bij dien van den districtmeester van de in één district samen te vatten 4de en 5de districten. Eene regeling, waarbij voor allen gelijke traktementen worden toegekend, zal daarom nimmer billijk kunnen zijn. Bovendien schijnt het gewenscht en gemotiveerd daar de districtmeester van het 2de district door de groote bevolking van dit district en het groot getal daarin uitgegeven huurgronden, altijd beduidend meer te doen zal hebben dan die van het 3e, hetgeen met den districtmeester van het 4e en 5e, op grond van de groote uitgestrektheid van zijn gebied, ook het geval zal zijn, — dat den titularissen het vooruitzicht geopend wordt in hetzelfde ambt een hooger inkomen te verwerven, hetgeen ook in het dienstbelang geacht wordt.

Ondergeteekende durft met vertrouwen de hoop uitspreken. dat de Raad, ook in verband met het door het college ingenomen standpunt van bezuiniging, met hem zal willen instemmen, dat er geene noodzakelijkheid bestaat een derden districtmeesterspost, en daarmede een vaste hoogere uitgaaf van naar schatting f 2.000.— à f 2,500.—, te creëeren.

Mocht ondergeteekende reeds hierover zijne voldoening kenbaar maken over de toegezegde medewerking, ten einde tot verbetering van de traktementen der subalterne ambtenaren te geraken, — naar aanleiding van het bezwaar tegen de verhooging, aan de hoofd-commiezen toegedacht, wenscht hij op te merken, dat de voorgestelde vier verhoogingen alleen dan zullen worden verworven, wanneer de betrokkenen tusschentijds niet in eene andere betrekking worden benoemd, en dat het voor die gevallen billijk schijnt, dat het vooruitzicht op verkrijging van een maximum-inkomen van f 2,800.— na langjarigen dienst geopend blijft.

Sinds het daartoe strekkend crediet in de begrooting werd opgenomen, werd in 5 gevallen daarvan gebruik gemaakt: drie onderwijzers ontvingen gedurende het hun om gezondheidsredenen toegestaan verlof, nadat zij eenigen tijd in Nederland waren geweest, eene toelage, ten einde zich vertrouwd te maken met de nieuwste methodes op hun gebied. Aan een hunner, die thans met verlof is, werd de toelage (f 25.— 'smaands) kort geleden toegekend; de beide anderen zijn sinds van verlof terug en genoten ieder eene toelage van f 50.— 'smaands gedurende respectievelijk een, en ander half jaar; de tegenwoordige postdirecteur genoot tijdens het hem, mede om gezondheidsredenen verleend verlof, eene toelage van f 75,... 'maands, ten einde zich op de hoogte te stellen van alles wat den postdienst betreft, meer in het bijzonder van den intusschen ingestelden dienst der postspaarbank; eindelijk genoot een tot herstel van gezondheid met verlof vertrokken commies, die hier als ijker had gefungeerd, gedurende 8 maanden eene toelage van f 25— 'smaands, ten einde zich vertrouwd te maken met de eischen, aan het ijkwezen verbonden.

Terwijl ondergeteekende er op wijst, dat in al deze gevallen redenen van gezondheid, gegrond op een door deskundigen afgegeven certificaat, het verleenen van verlof noodzakelijk had gemaakt, waardoor, althans in deze gevallen, de meening, dat het mogelijk vooruitzicht op detacheering als het ware premie stelt op het misbruik maken van buitenlandsch verlof, niet goed verdedigbaar schijnt, teekent hij verder— zij het z. i. ten overvloede— ter tegemoetkoming aan den door eenige leden daartoe kenbaar gemaakte wensch aan, dat de door de gedetacheerde ambtenaren opgedane kennis op het gebied van onderwijs, en van de posterij— in het bijzonder wat de postspaarbank betreft.— daadwerkelijk reeds gebleken is ten bate van die dienstvakken te zijn geweest.

Ondergeteekende heeft herhaaldelijk naar eene oplossing gezocht in zake de quaestie buitenlandsch verlof, en ontwierp meer dan eene regeling op dit punt. Steeds echter stuitte hij op het geval, dat het verlof wegens ziekte wordt aangevraagd,— in verreweg de meeste gevallen de aanleidende oorzaak voor het aanzoek om verlof, zooals gebleken is uit een overzicht van in de laatste 15 jaren verleende buitenlandsche verloven. In dien tijd werd in 117 gevallen buitenlandsch verlof verleend. — in 102 gevallen om gezondheidsredenen en slechts in 15 gevallen wegens volbrachten meer dan 12 of 15jarigen dienst.

Van die ambtenaren waren verreweg de meesten uit Nederland of uit andere oorden in de gematigde luchtstreek afkomstig op wier physiek klimatologische invloeden zich na verloop van tijd deden gelden. De verloven werden na gemiddeld 9 dienstjaren in de kolonie verleend

Of nu — met deze gegevens voor oogen— nog aanleiding bestaat voor de meening, als zou er misbruik van buitenlandsch verlof worden gemaakt,— enkele gevallen, die mogen zijn voorgekomen, daargelaten—, schijnt aan twijfel onderhevig.

Ondergeteekende vestigt er de aandacht op, dat reeds in het pensioenreglement van 1899 eene voorziening getroffen werd, die eventueel misbruik, als door den Raad bedoeld, tegengaat, door de bepaling, dat de met verlof doorgebrachte tijd niet als diensttijd in rekening zal worden gebracht.

Om echter de gevallen, die alsnog tot misbruik zouden kunnen leiden, — het kan toch bezwaarlijk de bedoeling zijn geen verloven wegens ziekte meer te verleenen—, tot een minimum te beperken, is bij ondergeteekende een ontwerp in voorbereiding, dat hij binnen niet te langen tijd aan den Raad ter beoordeeling hoopt te kunnen aanbieden.

JUSTITIE EN POLITIE.

Art. 6 *a*. Toen ondergeteekende eenige jaren geleden het voorstel deed tot wederinstelling van het kort te voren opgeheven ambt van advocaat-generaal, werd daarbij de wenschelijkheid betoogd, dat aan de betrekking een traktement van f 3,000.— zou worden verbonden. Inmiddels bleek het, dat tegen een traktement van f 2,400.— een geschikt titularis zou kunnen worden benoemd, indien het ambt van auditeur-militair, dat geacht werd ± f 600.— 's jaars op te brengen, aan de betrekking werd verbonden. Herinnerd zij hierbij, dat oorspronkelijk voorgesteld was een hoofdcommies ten parkette werkzaam te stellen en dat daarna besloten werd het ambt van advocaat-generaal in de plaats daarvan te doen treden.

Nadat de verordening, waarbij de betrekking weder in het leven geroepen werd, was vastgesteld, werd bij Koninklijk besluit bepaald, dat daaraan een traktement van f 2,400.— zal zijn verbonden. Bij de opvolgende benoeming van den titularis werd deze met de functiën van auditeur-militair belast, aan welk ambt thans eene vaste toelage van f 600 verbonden is, zoodat de titularis een inkomen van f 3,000.— geniet.

Ondergeteekende acht zich niet gemachtigd aan den Raad eene wijzigingsvoorstel te doen, gelet op de omstandigheid dat het traktement bij Koninklijk besluit is geregeld, waardoor eene wijziging van het daartoe gegeven besluit noodig zal zijn, alvorens het voor de bezoldiging benoodigd crediet kan worden aangevraagd.

De gewenschte nadere regeling van het traktement van den advocaat-generaal zal echter door ondergeteekende onder de aandacht van den Minister van Koloniën worden gebracht, zij het ook dat hij het aan twijfel onderhevig acht of de nadere regeling thans verkregen zal kunnen worden, nu er nog geen drie jaren verloopen zijn sinds het traktement op f 2,400.— werd gesteld en nog in het afgeloopen jaar eene regeling van het inkomen van den auditeur-militair werd verzekerd ten einde den titularis het volle inkomen f 600 te verzekeren.

Uit de hierondervolgende opgave van de werkzaamheden bij het Kantongerecht van af 1994 tot en met 1906 moge blijken dat de leden, die van meening waren dat de werkzaamheden in den loop der jaren zoodanig in omvang waren toegenomen, dat één ambtenaar zonder opoffering van zijn vrijen tijd die onmogelijk af kan, op een misverstand moet berusten.

Wanneer de griffier een weinig schrijfwerk door een ander laat verrichten— waarvoor hem trouwens eene toelage wordt gegeven— kan hij, zoo hij redelijk vlug weet te arbeiden, het werk gemakkelijk afmaken.

In verband echter met de verbeterde vooruitzichten van de ambtenaren tot en met den rang van hoofdcommies, meent ondergeteekende geen bezwaar te mogen maken tegen den door den Raad geuiten wensch.

Een wijzigingsvoorstel wordt in de bijgevoegde nota gedaan.

OPGAVE van de werkzaamheden van het Kantongerecht op Curaçao in de jaren 1894 – 1906.

	Aantal vonnissen in burg. zaken.	Aantal vonnissen strafzaken.	Aantal beschikkingen	Aantal buit. gerecht. akten.
1894	68	208	12	29
1895	80	222	13	40
1896	59	199	20	42
1897	40	165	9	45
1898	89	139	15	49
1899	14	175	18	80
1900	21	282	18	66
1901	18	152	12	58
1902	26	151	7	75
1903	30	190	10	93
1904	39	211	6	69
1905	24	246	14	81
1906	18	216	9	52

Daar ondergeteekende zich wel kan aansluiten aan de motieven, aangevoerd ten betooge van de wenschelijkheid om de personeele toelage, die de commandant van de brigade marechaussee geniet, van f 465.— op f 500.— 's jaars te brengen, zoo wordt door hem een daartoe strekkend voorstel in de bijgaande nota van wijzigingen gedaan.

GELDELIJK BEHEER.

Art. 8 *b*. Het was ondergeteekende aangenaam te vernemen, dat de afdeelingen ten volle de door het Bestuur betoogde wenschelijkheid beaamden om aan den tegenwoordigen administrateur van financiën eene personeele toelage van f 1,000.— toe te kennen.

Met de bij dit artikel gemaakte opmerking, dat het eenvoudig toenemen der werkzaamheden geen voldoend motief tot traktementsverhooging daarstelt, en dat daarbij elk geval op zich zelf beschouwd dient te worden is ondergeteekende het geheel eens.

De mededeeling, dat er bij de afdeelingen tegen de voorgestelde regeling van de bezoldiging der brievenbestellers geen het minste bezwaar bestond mocht ondergeteekende met genoegen vernemen.

Art. 9. Naar aanleiding van de opmerking over de emolumenten van den controleur kan ondergeteekende den Raad berichten, dat het voornemen bestond, om bij eventueel vacant komen van die betrekking, voor den volgenden titularis een andere regeling te treffen.

Bij de klacht van verschillende leden over de hooge emolumenten, die voor het toezicht op de overscheping van goederen worden berekend, kan ondergeteekende berichten, dat dit ontwerp deel zal uitmaken van de voorstellen, welke den Raad eerlang in zake de herziening van het belastingstelsel zullen bereiken, waardoor de gelegenheid geboden wordt die gewenschte regeling van het onderwerp te treffen.

Uit den aard der zaak zal daarbij ook met den vernomen wensch, om bezwarende formaliteiten, die niet strikt noodzakelijk zijn, achterwege te laten rekening kunnen worden gehouden. Ondergeteekende wenscht echter onmiddellijk hierbij aan te teekenen, dat in de dienstvoorschriften bij het toezicht op den in-, door- en uitvoer steeds nadrukkelijk erop gewezen wordt, dat aan den handel geene andere formaliteiten worden opgelegd dan die bepaald noodzakelijk zijn ter verzekering van eene behoorlijke heffing van het invoer- en accijnsrecht.

Ondergeteekende beseft ten volle de gegrondheid van den eisch, dat de handel zoo weinig mogelijk aan het vervullen van formaliteiten worde gebonden, maar, wanneer daar tegenover de noodzakelijkheid — die men ook wel zal willen toegeven — staat, dat behoorlijk en onafgebroken toezicht worden uitgeoefend om tegen ontduiking van de genoemde middelen te waken, — dan is het op den langen duur niet te vermijden, dat de zorg voor de belangen van den fiscus in enkele gevallen in botsing komt met de begeerde volkomen vrijheid van bewegen op handelsgebied, hoezeer anderzijds getracht wordt ook aan dit verlangen tegemoet te komen.

De correspondentie uit Curaçao, voorkomende in de maileditie van „het Vaderland" van 25 Januari ll., waarin o. a. deze aangelegenheid is besproken, was de aandacht van ondergeteekende niet ontgaan.

PLAATSELIJKE KOSTEN.

Waar bij de algemeene beschouwingen over dit hoofdstuk door de afdeelingen de vraag op den voorgrond werd gesteld of het wel verdedigbaar is de landbouwinspectie te behouden op den voet, waarop zij thans is ingericht, daar meent ondergeteekende niet beter te kunnen doen dan, daar het hier feitelijk in hoofdzaak twee punten betreft, 1°. de kosten van een landbouw-inspecteur en 2°. die voor een landbouwkundige, die in opvolgende artikelen ter sprake komen, de beantwoording der te maken opmerkingen bij die artikelen te doen volgen, waarbij tevens gelegenheid zal zijn nader uit een te zetten waarom de trouwens voor een deel reeds door de afdeelingen geaccepteerde voorstellen, naar de meening van ondergeteekende, van groote praktische beteekenis zijn.

Art. 19 *a*. Ondergeteekende vernam met genoegen dat de voorgestelde regeling van den geneeskundigen dienst in de buitendistricten eene verbetering wordt genoemd.

Art. 21. *a*. Tegenover de door de afdeelingen uitgesproken meening, dat „door den titularis zoo goed als niets in het belang der kolonie wordt verricht" verdient het opmerking, dat de Raad zelf het voorstel aan de hand doet om in Suriname van de cultuur van hoedenstroopalmen werd te doen maken.

Wanneer men alle betrekkingen op landbouw-gebied met die kolonie wenscht af te breken, schijnt de verwezenlijking van beiden wenschen eenigszins moeilijk uitvoerbaar.

Bij deze enkele, veelzeggende, praktische beschouwing waarbij o. m. verwezen zou kunnen worden naar de uitgegeven bulletins, houdende mededeelingen of onderzoekingen ter zake van katoenteelt, schildluizen op oranje en sinaasappelboomen, bronwaters, looistofgehalte van magrovebast, mais- of builenbrand, het voorkomen van was op den bast van Jatropha (curcasphysicuut-tree), het oculeeren en opkweeken van jonge citrus-planten, meent ondergeteekende verdere opsomming van de werkzaamheden van den landbouw-inspecteur in het belang der kolonie, achterwege te kunnen laten. Moge het nut van samenwerking der beide koloniën hierdoor blijken, dan blijft nog de vraag of de gekozen vorm en het door Curaçao te dragen aandeel in de kosten in overeenstemming zijn met dit nut.

Te daartoe gekozen vorm bestaat in eene bijdrage in de bezoldiging van den tegenwoordigen titularis; wil men een anderen vorm daartoe kiezen, dan zal dit eerst later kunnen plaats vinden, vermits in de bestaande regeling ten aanzien van dien titularis moeilijk wijziging kan worden gebracht.

(*Wordt vervolgd*).

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

✠ De doodsengel bleef zweven boven Habay. Opnieuw heeft hij een einde gemaakt aan een smartelijk lijden, opnieuw een reine ziel verlost, die reeds 88 jaren gekerkerd was en haar opgevoerd naar het jubelfeest der eeuwige victorie in den hemel. De Eerw. Sr. DOMINICA stierf Dinsdagmorgen in den geze-

genden ouderdom van bijna 88 jaar.

Mejuff. BRIANDA AGREMONTE werd 28 Juni 1819 te Puerto-Principe op Cuba geboren.

Den 2den Juni 1873 kwam zij op Curaçao en trad in het klooster der Eerw. Zusters Franciscanessen met het doel om na hare religeuze vorming een kloostergemeente op Cuba te stichten. Den 15 Aug. 1875 legde zij hare plechtige Geloften af, maar keerde niet terug naar haar eiland, doch bleef onafgebroken verbonden aan het Pensionaat Welgelegen.

Een paar weken geleden deed zij een leelijken val, waardoor zij nog zeer veel te lijden had in het laatst haren dagen. Zacht en kalm is zij ontslapen om haar loon en haar kroon te gaan ontvangen in den Hemel.

R. I. P.

***

Woensdag tegen den avond is het nieuwe Kerkhof voor de St. Annaparochie ingewijd onder een buitengewoon grooten toeloop van menschen.

De Zeereerw. Heer Pastoor P. fr. G WILLEMS, geassisteerd door de beide Kapelaans der Parochie, de W. E. P. P. R. BURGERS en A. KUIPERS, verrichtte de plechtigheden.

Hedenavond zal de eerste doode er ter ruste worden gelegd.

Havennieuws.

Van 1—15 April liepen onze haven binnen:

Stoombooten	15
Goeletten	29
Bijlanders	19
Totaal	63 schepen.

Handel op Venezuela.

De Heer DE REUS schijnt spoedig naar Venezuela terug te zullen keeren, dit althans meenen wij op te mogen maken uit het volgend bericht in de *Staatscourant*:

De Heer J. H. DE REUS, zaakgelastigde en consul-generaal te Caracas, zal voor belanghebbenden bij den handel op Venezuela te spreken zijn op Donderdag 28 Maart e. k., van 10—12 uur des voormiddags en van 2—4 uur des namiddags, in de vergaderzaal van het Departement van Waterstaat (ingang onder de Eerste Kamer der Staten-Generaal.)

Een nieuwe Collega.

De heer H. YRAUSQUIN LAMPE van Aruba bezit een taai volhardingsvermogen, en een grooten durf. Opnieuw heeft hij het ondernomen een Courant uit te geven op Aruba, getiteld: *La Voz de Aruba*, niettegenstaande reeds tot driemaal toe een dergelijke onderneming schipbreuk moest lijden. Wij beantwoorden den groet ons toegezonden en treden gaarne met hem in ruil.

Prinsendag.

De stad, vooral de kaden aan weerszijden der haven, zag er gisteren zeer feestelijk uit met talrijke vlaggen en wimpels. Des morgens werd door de Scherpschutters op kranige wijze deelgenomen aan de parade. De Gouverneur in ambtsgewaad, vergezeld van zijn beide adjudanten, inspecteerde de troepen. Na de muziekuitvoering voor het Gouvernementshuis, dat geïllumineerd was, speelde de militaire kapel de plechtige taptoe. Vele menschen stonden nog lang, maar te vergeefs, te wachten op een fakeloptocht met muziek. Ze dachten zeker, dat zulk een rondgang onafscheidelijk vereenigd is met de plechtige taptoe.

Koloniale Stoomvaartdienst.

Wijziging in het vaarplan van het Stoomschip „Christiansted”

van Curaçao, Zondag, 28 April n. m.
van Bonaire, Maandag, 29 April, nm.
van Curaçao, Dinsdag, April 30 n. m.
van Aruba, Woensdag, Mei 1, n. m.
van Curaçao, Donderdag, Mei 2, 8 v m,
van Bonaire, Donderdag, Mei 2 n. m.

Dario Saavedra.

In het begin van Mei a. s. zal deze beroemde Pianist ons eiland een bezoek brengen en hier een uitvoering geven.

DARIO SAAVEDRA, 14 April 1876 te Paramaribo geboren, gaf reeds vroeg blijken van buitengewonen aanleg. Na in Paramaribo schitterend te zijn opgetreden, meende men algemeen, dat het jammer zou wezen, zoo hij zijn studieën niet voortzette in Europa. Hij trok derhalve in 1899 naar Leipzig's conservatorium en later naar dat van Berlijn, waar hij thans professor is.

In de groote steden van Duitschland trad hij herhaaldelijk met groot succes op en deed daarna verschillende kunstreizen door Europa. Op het oogenblik is hij te Barbados op een kunstreis door Zuid-Amerika.

Hoedenindustrie.

Deze industrie is toch bij uitstek geëigend voor ons volk. Als er veel werk op het veld is, zijn de zomerhoeden reeds verzonden en als de oogst goed en wel binnen is gebracht, komen de nieuwe aanvragen voor hoeden weder in.

Verleden week werd per *Prins Maurits* nog een groote bezending verscheept. Maar dat was een nakomertje. De nieuwe bestellingen voor 1908 zullen nu spoedig weer inkomen.

Op Sába zal men nu ook beginnen een hoedencursus op te richten. Een zekere Mejuffrouw VAN DAM is daar aangekomen en zal driemaal per week les geven in het vlechten.

Ingezonden Mededeelingen.

NEDERLAND.

De Ruyter-feesten.

In geestdriftige opgewektheid is de 300ste geboortedag van Michiel Adriaanszoon de Ruyter in het Moeland herdacht. De dichterlijke beschrijving der schitterende feestelijkheden vullen kolommen en kolommen druks in verschillende bladen. Alles, ook in 't kort, weergeven, is ons totaal onmogelijk. Maar wel meenen wij verplicht te wezen, het relaas over de plechtigheid in de Nieuwe Kerk hier uit *De Tijd* over te drukken. Curaçao heeft daaraan deelgenomen en heeft dus ook recht te weten, koe alles zich heeft toegedragen.

Nadat H. H. M. M. Koningin Wilhelmina en Koningin Emma met gevolg te Amsterdam waren aangekomen, reden H. H. M. M. onmiddellijk naar het paleis op den Dam. Ondertusschen vulde zich de Nieuwe Kerk met genoodigden. Alle hoogere en militaire autoriteiten uit den lande waren er tegenwoordig, alsmede eenige leden der familie De Ruyter, en verder verschillende Vertegenwoordigers van het buitenland: uit Portugal, Engeland, Duitschland, België, Frankrijk, Spanje, Denemarken, Hongarije. Ook nog eenige deputaties van de Vereeniging „Onze Vloot” van het Algemeen Nederlandsch Verbond, eenige Hollanders uit Transvaal, een *deputatie uit Curaçao*, enz.,

Vice-Admiraal ELLIS vergezelde Z. K. H. den Prins naar Vlissingen, omdat Z. Exc. adjudant is van Z. K. H. is in buitengewonen dienst.

„Het was een prachtige aanblik, zegt *De Tijd*, die geheel gevulde kerk, met die schittering van de talrijke uniformen en ambtsgewaden.

Precies half elf verschenen H.H. M.M. in de Kerk, de Koningin in gris-perle fluweelen wandelcostuum, met het lint van het grootkruis der Militaire Willemsorde over de borst; de Koningin-Moeder was in paarsche zijde gekleed.

Op het koor, dat geheel was ontruimd, stond ter rechterzijde opgesteld een deputatie van de minderen der Marine en van de Marinewerf. Links stonden de adelborsten thans als eere-jonkers geschaard, die dienst deden bij de vreemde gezantschappen.

H. M. de Koningin en H. M. de Koningin-Moeder werden bij hun binnenkomst ontvangen door den heer De Booy, voorzitter van het Amsterdamsch de Ruyter-comité, mr. Guépin, voorzitter der Regeelings-commissie en mr. Ogtrop, secretaris van het comité. Nadat de heeren aan H. H. M. M. waren voorgesteld, geleidden deze de hooge gasten, terwijl het orgel het Wilhelmus speelde, naar hare zitplaatsen tegenover den preekstoel.”.

Nadat eenige keurige liederen gezongen waren door het à capella-koor van den heer ANTOON AVERKAMP, hield de journalist CHARLES BOISSEVAIN een prachtige redevoering.

Na de rede voerde 's heeren Averkamps à capella-koor wederom op uitnemende wijze twee liederen uit.

Nu stonden de Majesteiten op en begaven zich naar het koor, de Koningin gevolgd door haar gevolg en den chef van H. M.'s Militaire Huis en H. D. adjudanten der Marine in gewonen en buitengewonen dienst.

Hare Majesteit de Koningin-Moeder met haar gewoon gevolg. De Koningin betrad het koor door het rechtsche hek, terwijl de Koningin-Moeder door het hek links binnenschreed. De vertegenwoordigers der vreemde mogendheden en de deputaties namen rechts van de Koningin plaats. Hierbij sloten zich verder aan, het Marine-comité, de voorzitters der Eerste en Tweede Kamer, de ministers, de ministers van Staat, de president der Rekenkamer, de verschillende deputaties als die van Hr. Ms. „de Ruyter”, van de vereeniging „Onze Vloot”, van „Volksweerbaarheid”, van het Algemeen Nederlandsch Verbond, van Arti, eenige Hollanders uit Transvaal, een deputatie uit Curaçao, zoomede de volgende vertegenwoordigers der familie De Ruyter: schout-bij-nacht de Ruyter de Wildt, de heer A de Ruyter van Stevenick, mr. P. Elias, baron Van Boetselaar en baron van Tuyll van Serooskerken

Op het koor werden H. H. M. M. ontvangen door de leden van het Amsterdamsche De Ruyter-comité en die van het Nationale Comité.

Binnen het hek voor de Ruyters graf hadden plaats genomen, de luitenant ter zee 2de klasse Putman Cramer en de 2de luitenant der mariniers Van Blijenburgh.

Aan het hoofd der Koninklijke Marine bracht H. M. hulde aan de nagedachtenis van admiraal De Ruyter door een gedenkplaat van marmer aan den voet van 't grafmonument te onthullen.

Onmiddellijk trad H. M. op het graf toe, verwijderde door een ruk aan het koord het middenstuk uit een tegen het gedenkteeken geplaatste krans, waardoor een eenvoudige marmeren steen, zichtbaar werd, aangebracht onder aan het voetstuk van het monument, vermeldend in gouden letters de woorden:

Maiorem Virtus Nepotum Gloria
Wilhelmina R.
XXIII Mart. MDCCCCVII.
dat vertaald aldus luidt:

„De deugd van de voorvaderen is de roem van het nageslacht."

H. H. M. M. namen nu voor de links van het monument geplaatste zetels plaats, waarna de gezanten en deputaties, geannonceerd door Graaf van Hogendorp, directeur van het Protocol, hun huldeblijken aan de officieren, binnen het hek van het monument geplaatst, overreikten, daarbij geassisteerd door de adelborsten. Portugal schonk een zilveren anker met een fraai gebonden en versierd huldê-album, op de eerste bladzijde waarvan de Koning van Portugal zijne handteekening geplaatst heeft, een en ander uit naam van de Geographische Vereeniging te Lissabon. Groot-Britannië en Duitschland vereerden kransen namens de Britsche en Duitsche oorlogsmarine. Spanje en Frankrijk deden insgelijks en België bracht een krans van het leger. Denemarken deponeerde een massief gouden beukentak voorzien van het Deensche wapen en een toepasselijke inscriptie. Hongarije een krans van zilver. H. H. M. M. werden hierna onder orgelspel op dezelfde wijze als bij de ontvangst uitgeleid.

Behalve kransen enz., vanwege de vreemde deputaties neergelegd werden nog kransen neergelegd door: deputaties der Koninklijke Marine, namens H. M. pantserschip „De Ruyter", „Onze Vloot',, Hollanders uit Transvaal, Kolonie Curaçao, Volksweerbaarheid, Algemeen Nederlandsch Verbond, Kon. Zeil- en Roeivereeniging, Arti et Amiciti, van de onder-officieren-vereeniging: Admiraal De Ruyter.

Nadat alle kransen waren overgereikt, begaven H. H. M .M. zich langs het grafmonument om vervolgens de kerk te verlaten. De overige aanwezigen op het koor defileerden daarna voorbij het monument.

Aan den uitgang der kerk werden aan de Koninginnen bouquetten aangeboden door het dochtertje van den heer de Booy en door de jongejuffrouw Guépin.

Na afloop der plechtigheid in de Nieuwe Kerk, welke Hare Majesteiten wederom door de deur aan de Damzijde verlieten, wandelden de vorstinnen, gevolgd door alle hoogwaardigheidsbekleeders te voet naar het paleis, waar de eerewacht de militaire honneurs bracht. De overtalrijke menigte, die den kleinen, maar schitterenden stoet, gadesloeg werd door de politie op behoorlijken afstand gehouden."

De aankomst van de Ruyter te Vlissingen.

In dien tusschentijd, aldus schrijft de „N. Rott. Ct." trok het volk samen voor het raadhuis. 't Is echt gezoeglijk publiek 't Vlissingsche: jolig zingende komen de stoeten aangehoost, meest arm in arm, Jantjes met hun braniekragen, glundere boerinnetjes, waaromheen, midden in de volte onverwachts een kring mariniers begint te cancaneeren; en dat alles langs het breede water met de bevlagde schepen, die zwaar hellen van de massa's menschen op dek. Daar hangt een klare open zeelucht overheen en waar je ziet kwispelen de kleurige vaantjes tot in de hooge masten boven de huizen uit, ja zelfs boven in een enormen heiblok hing de vlag uit. Midden door die zwarte volte, moeilijk in bedwang gehouden door veel kranige marechaussées, is toen 't jong zeventiende eeuwsche vendel komen opmarcheeren om de wacht te betrekken voor het raadhuis.

Een waarlijk schilderachtig korps van rondassiers en piekeniers met hun sergeanten, musketiers en hellebardiers, de vendrig, die kloek het roode vaandel houdt, de vaardige tamboers, die 't ezelsvel heel kunstig roeren en een goed musiekje. Hun uniformen zijn van mooie kleuren: oud, blauw met geel, wijnrood, diepe paarse, goudbrons, groen, vooral als de zon weer door de Marieluchten kwam en de helmen, borst en dijstukken deed glanzen. De musketiers dragen zwaar bepluimde vilten hoeden. Kostelijk is 't als de Hopman in zijn gouden kuras grommend commandeert: „opwaarts spie draagt", en al die lange zwarte spitsen de lucht ingaan. Twee ruiters, de een in een gouden, de ander in een zilveren harreuas rijden druk op hun kleppers.

Die oude bevelen klinken alleraardigst: „Neder uw musket zet", en „neder uw spies stelt", „schouder musket brengt." Zoo korten zij den tijd en warmen zich een weinig in den guren wind met die oude exercities. Het publiek dringt op, breekt telkens door 't cordon politie, wordt teruggeduwd en host en zingt. Dan worden eindelijk de hekken van de schipbrug, die op het raadhuis uitloopt, vóór de drommen dichtgedaan. 't Bordes is langs de trappen omzoomd van dames en meest zeeofficieren, waaronder ook enkele heeren van de Lothringen met witte overslagen aan hun blauwe rokken.

Plotseling beginnen de saluutschoten weer te daveren en de kruitdampwolken warrelen over 't van schepen volle water. De Ruyter met zijn admiralen hebben dus in hun sloepen de ree verlaten om te landen bij de schipbrug in het hartje van de stad en om dit historische schouwspel bij te wonen, komt de Prins der Nederlanden aangereden in 't roode rijtuig; kleurigen stoet, die langs den wal aan komt zwaaien. En de menschen juichen den Vorst hartelijk toe. In de vestibule staat de oude vroedschap opgesteld met de zwartfluweelen mantels over de kleurig zijden buizen en kniebroek. Zij brengen de honneurs aan den Prins.

Zijn Koninklijke Hoogheid, met de heeren van zijn gezelschap, begeven zich nu aanstonds naar het balcon van het raadhuispui. En uit de verte ziet de prins de historische sloepen uit de schepenvolte opdoemen, omwalmd van kruitdamp, langs het verbreede kanaal van het Marinedok.

't Is alleraardigst. De roeiers in hun roodbaaien hemden met zwarte baatjes en karapoeten op, hebben allen kenmerkende friesche zeemanssnoeten. En ze roeien dat 't een lust is, op de stille bevelen van den roerganger, voorin staan de piekeniers. En 't aardigste moment is, als ze om te landen plots allen de riemen in de hoogte steken.

Dan, aan den wal, vormt zich reeds een imposante stoet van admiraals en hoofdofficieren, stoere figuren, in hun wijdsche uniformen. Maar 't wachten is toch op den staatsiesloep, waar niemand minder dan De Ruyter zelf in de kajuit zit, met luitenant-admiraal Van Nes en den kaptein der mariniers Johan de Witte. Uit de verte klinken de salvo's van gejuich aan over 't water en je ziet langs den wal 't wuiven met witte doeken uit het donkere volk. Dan ineens komt langs de trap Michiel Adriaansz. de Ruyter op, en 't is een moment van onbeschrijfelijke geestdrift, want 't is als of de Bestevaer zelf, zooals Ferdinand Bol hem ons voorgesteld heeft, nu weer voor ons verschijnt. Die historische kop, dat eenvoudig, maar toch wonder imposante statuur, het prachtige statig gebaar en tevens zoo natuurlijk, maakt de menschen buiten zichzelf van geestdrift. En het gejuich slaat schrikkelijk uit het volk op. De begroetingen van den admiraal zijn wonderlijk gracieus. Maar de hopman commandeert: vendel, presenteert u, en ze zwaaien hun hoeden uit. De muziek speelt: Lang zal hij leven. De vroedschap komt de trappen van het raadhuis af, den admiraal tegemoet. 't Is een onbeschrijfelijke geestdrift. Prins Hendrik op het balkon brengt den held het saluut, door sierlijke buigingen beantwoord. „Vendel presenteert u." De paarden huppelen onrustig. Heftig klapperen de vlaggen op de westerbries. Dan spreekt de baljuw voor 't raadhuis den vlootbestierder toe. En het is een wonder, zoo fier en gracelijk als de Ruyter dit aanhoort. Zijn stem in het antwoord, klinkt eenvoudig ernstig, wijduit naar de menigte. En het vendel voert den contramarsch uit met rijen linksomkeert marcheert. Dan laat Prins Hendrik verschillende heeren tot zich komen, om hen de koninklijke onderscheiding mee te deelen.

Het volk danst, kolkt, midden in de volte. De optocht formeert zich. Voor het orkest gaat een troep matrozen met boerinnekes arm in arm. De muziek schettert fel tegen de gevels op. En prachtig beschijnt de zon den fonkelkleurigen stoet, als die met het oude vaandel de volle schipbrug overtrekt. De Prins bracht telkens zijn saluut om voor 't gejuich te danken. Want in dichte drommen volgt het volk den optocht, host jolig mee. De montere marschen maken de menschen opgetogen. Ze wuiven met de hoeden voor den vorst. De brug blijft zwart van 't volk.

Nu trekken ze naar het Beursplein samen, waar de Ruyter en zijn kleurige stoet toegezongen wordt en de Prins rijdt naar het badhotel. Daar is het feestmaal. Na afloop van een smoking concert.

De stad joelde onstuimig voort. 't Was een hossen van boerenmeisjes met matrozen en mariniers alom. Onstuimige menigte, die de straten vulde en de koffiehuizen. Dringen werd het, met veel muziek en buitensporige joligheid om het knetterende vuurwerk. Inmiddels zaten De Ruyter en zijn admiraals, officieren en gedeputeerden aan een gloeiend feestmaal, van waar de Koningin en Prins Hendrik hulde werd gebracht. Een vriendelijk antwoord volgde. Het eskader van de oorlogsvloot in lijnen van goud en licht zond zijn helle bundels over de rosse feeststad uit.

Na het geanimeerd diner is Prins Hendrik om half negen per extratrein vertrokken. Tot den morgen duurde de feestjool voort in Vlissingen.

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO